

Védtelenek a magyar háztartások az inflációval szemben

2022. december 5.

Miközben a vagyonosok egyre gazdagabbak, az alsóbb jövedelmi osztályok képviselőinek kasszája rendkívül sérülékeny ilyen magas inflációs környezetben. Jelenleg a hazai háztartások alig tizedénél lehet valós megtakarítási képességről beszélni, ezért felül kellene vizsgálni a megtakarításokkal kapcsolatos statisztikákat - véli Karagich István, a Blochamps Capital ügyvezetője. Becsléseik szerint idén év végére a hazai vagyonos réteg összvagyonra eléri a 8600 milliárd forintot, és jövőre újabb ezermilliárddal nő majd.

Minden jel és számadat azt mutatja, hogy miután 2022 januárjában újabb történelmi csúcsot döntött Magyarországon a lakosság nettó pénzügyi vagyona, folytatódott a legfelső vagyoni réteg 2010 óta tartó gazdagodása is. Igaz, a lakossági vagyont láthatóan megtépázta az infláció, de 2022 végére a privátbanki és az affluens szegmensekben (a 30 millió forint feletti megtakarítással rendelkező ügyfelek) kezelt vagyon összértéke várhatóan megközelíti a 8600 milliárd forintot a Blochamps Capital becslései szerint. Jövőre pedig a piacok stabilizálódásával újabb ezermilliárddal nőhet ez a vagyontömeg.

Példátlan tempót diktálnak a gazdagok

A pénzügyi monitoring és business intelligence cég prognózisa szerint 2024 végére eléri az 5 ezret azon magyarok száma, akik legalább egymilliárd forint fölött rendelkeznek. A hazai dollármilliárdosok száma addigra minimum hétre nő, a 300 millió forintnál gazdagabbaké pedig 25 ezerre. Mind a leggazdagabbak aktuális vagyonának mérete, mind pedig a vagyonfelhalmozás történelmileg példátlan tempójú jelenleg Magyarországon. Ez a bővülési intenzitás egyébként nemzetközi szinten is megfigyelhető: globális méretekben a társadalom legtehetősebb 3-5%-ának tagjai sokkal gyorsabban gazdagodnak az elmúlt évtizedben, mint az őket követő 2-3 vagyondécilis, míg az alsó 6-7 tized vagyoni helyzete gyakorlatilag maximum stagnál. Sőt, a jelenlegi inflációs környezetben minél kisebb vagyonnal rendelkezik valaki, annál jobban ki van téve az elszegényedés veszélyének - Magyarországon legalábbis biztosan. Ez az összefüggés ugyanakkor nem feltétlenül magától értetődő. Lehetne másként is.

Védtelen milliók nemlétező megtakarításokkal

“Az MNB statisztikáiból például az derül ki, hogy a háztartások több mint 80 százalékának gyakorlatilag nincs olyan megtakarítása, ami alkalmas lenne öngondoskodási célokat betölteni. Ráadásul ezek a jelenlegi inflációs helyzetben erősen reálhozam-sérülékeny eszközökben vannak - készpénzben, betétben, folyószámlán -, azaz ezeken keresztül az emberek folyamatosan veszítenek a vagyonukból. A magyar háztartások döntő többsége nem csak a fogyasztásán keresztül teljesen védetlen az inflációval szemben, hanem a rendelkezésre álló klasszikus pénzügyi eszközök révén is” - véli Karagich István, a Blochamps Capital ügyvezetője. Szerinte mindent figyelembe véve az érintettek az idei kamatszintek mellett évente 3000 milliárd forint körüli összeget bukhatnak azon, hogy nincs befektetve a pénzük. Ez a magyar GDP több, mint 4%-a vagy a blokkolás alatt álló EU-pénzek nagyságrendje. Karagich István szerint téves értelmezésekre adnak alapot a jelenleg használt megtakarítási statisztikák is.

„Ebben az inflációs környezetben felül kellene vizsgálni a „megtakarítás” szó korábbi tankönyvi értelmezését, mert már lehetetlen per definitio használni. A háztartások összkeresetéhez és a fogyasztásához kellene igazítani a megtakarítási képességre vonatkozó mutatókat, ha valós képet szeretnénk kapni. Technikailag megtakarítónak számíthatunk egy háztartást, ha 600 ezer forintos bevétel mellett babakötvénnyel és havi 20 ezer forint élet- vagy nyugdíjbiztosítási befizetéssel rendelkezik. A gyakorlatban azonban belátható, hogy ők egyáltalán nem valós megtakarítók. Akinek csupán egyetlen havi „túlélésre” elegendő pénze van, de még akinek 3 havi is, azt a gyakorlatban nem érdemes megtakarítással rendelkezőként számításba vennünk - maximum „némi tartalékkal rendelkezőnek” tekinthetjük. Annál is inkább, hiszen az MNB adatai szerint hiába a hatalmas bruttó megtakarítási állomány, a lakosság egészének nettó megtakarítási állománya kijózanító, hiszen hatalmasra nőtt hitelállomány áll szemben a megtakarítási tömeg növekedésével” - mutat rá Karagich István. „Mi a különbség aközött hogy valaki rendelkezik megtakarítással és aközött, hogy állandó megtakarító? És az állandó megtakarítók között mekkora hányad képes a megtakarítása hozamával, illetve a megtakarítási célú havi befizetésével öngondoskodási funkciókat táplálni? Nézzük a számokat! A hivatalos megtakarítási (betét, állampapír, életbiztosítás, nyugdíjpénztár, részvény, befektetési jegy) statisztikák szerint a lakosság 75 százalékának volna bármilyen megtakarítása, ha mindenkinek csak egy valamiben lenne megtakarítása. Ám a gyakorlatban, ha racionálisan feltételezzük, hogy akinek bármilye van, annak jellemzően minimum 3-4 eszközben van elosztva, úgy már csak 25 százalék a megtakarítással rendelkező lakosság aránya. Ha a havi 50 ezer forint alatti nyugdíjbefizetéseket, életbiztosítási befizetéseket és a babakötvény megtakarításokat kivesszük, akkor már csak a lakosság alig 10 százalékáról beszélünk, s ez a szám a havi rendszeres megtakarításokat reálértéken is birtokló polgártársainkra vetítve szerintünk már csak cca 5%.” - mondja Karagich. Szerinte most ősszel egy havi 600-800 ezer forintos jövedelemmel rendelkező család a valóságban abban az esetben számíthatna öngondoskodási szemszögből már éppenhogy megtakarítónak, ha megtakarításainak havi hozama és havi megtakarítási befizetéseinek együttes mértéke elérné a minimum 100-150 ezer forintos nagyságrendet. Az MNB legutolsó vagyoncenzus adataiból olvasva, melyek a mostanihoz képest sokkal kedvezőbb megtakarítási/befektetési környezetben mérték a hazai lakosság vagyoni állapotát 2020 végén, világosan következtethető tehát, hogy a hazai háztartások alig tizedénél lehet a jelenlegi inflációs környezetben bármilyen megtakarítási képességről beszélni.

Véget ért, de újra eljön az aranykor

Magyarországon a pénzügyi eszközök összértékének 62 százaléka a leggazdagabbak tulajdonában van. Jelenleg ez a körülbelül 400 ezer háztartás birtokolja a teljes lakossági vagyon 48,5 százalékát. A privátbanki szolgáltatók ennek megfelelően dúskálnak az ügyfelekben - igaz, a feladatokban is. A bankok ugyanis sokáig nem fektettek elegendő energiát abba, hogy kellően szofisztikált értékpapírokat tegyenek, és mélységeiben megismerjék ügyfeleik vagy potenciális ügyfeleik szokásait, lehetőségeit. Ez a hiátus megbosszulja magát a jövőben ha nem orvosolják, hiszen most már nem csak a privátbanki, hanem a magas affluens és prémiumszegmensben is mélységi ügyfélprofilozásra van szükség. Új és újabb, egyre komplexebb igénycsomagok érkeznek a különböző életkori csoportokból. Mást és máshogy akarnak a fiatalok, a külföldön élők, az elváltak, a munkamániás menedzserek, a nők, a kriptovaluta-hívők, a vidéki agrárvállalkozók, a budapesti startupperek, a környezetvédelem és a fenntarthatóság iránt elkötelezettek. Erre az alaphelyzetre rakódott rá hirtelen az elszabadult infláció és a konstans bizonytalanságérzet, mi több - például az árupiacokkal vagy a kriptopiaccal járó volatilitás és félelem - egyes esetekben szinte pánikká fajuló „ügyfélélmény”. „Míg az elmúlt években gyakorlatilag befektetési aranykorban éltünk, a Covid-járvány nem rendezte át komolyabb mértékben a megtakarítási, inkább talán csak a fogyasztási szokásokat, a háborúval járó energiaválság és az infláció viszont kézenfogva rajzolt át mindent megtakarítások kezelése terén, most az aktív portfólió- és vagyionkezelés időszaka jön. Nem lehet ölbe tett kézzel ülni, és várni a hozamokat, azokért verejtékkel kell megküzdeni - diverzifikációval, szakmai hozzáértéssel felvértezve” - mondja Karagich István.

<https://mmonline.hu/cikk/vedtelenek-a-magyar-haztartasok-az-inflacioval-szemben/>